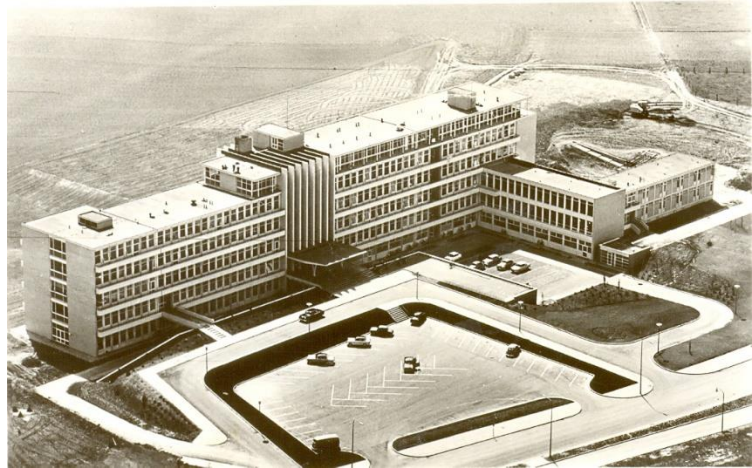

Kent u uw wijk?

door: **Ton Wolters**

Deel 6: St.-Barbara Ziekenhuis Medisch Centrum Geleen

In 1925 vond het gemeentebestuur van Geleen het onacceptabel dat de sterk gegroeide Geleense bevolking voor de verpleging van hun zieken afhankelijk was van Sittard.

Daarnaast behoorde de gemeente door de aanwezige mijnindustrie tot de hoogste gevarencategorie. Bij een ramp moest men terug kunnen vallen op eigen voorzieningen om direct hulp te kunnen bieden. Voor het toenmalige gemeentebestuur reden genoeg om bouwplannen te maken voor een eigen ziekenhuis.

Een moeizame voorbereiding

In de jaren 50 was het niet mogelijk om een katholiek ziekenhuis te stichten zonder religieuze orde, verantwoordelijk voor de ziekenzorg. De religieuzen waren over het algemeen goed opgeleid, vormden als groep een hecht team, waren zeer gemotiveerd en bovendien 24 uur bereikbaar. In 1951 gaf bisschop monseigneur Lemmens toestemming aan de Tilburgse congregatie “de Dochters van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart” om de verpleging in Geleen op zich te nemen. Er werd in principe uitgegaan van een klein ziekenhuis met 150 bedden, ook al gaven de bevolkingsprognoses aan, dat een groter ziekenhuis gerechtvaardigd was.

De bouw kan beginnen

Op 10 februari 1960 werd de ministeriële toestemming verkregen voor de bouw van een ziekenhuis met 180 bedden. Bouwmaatschappij Melchior NV uit Maastricht nam de bouw voor haar rekening. In april 1961 ging de eerste spade in de grond en op 29 september 1961 werd door Mgr. Van Odiijk de eerste steen gelegd. In mei 1963 was het betonskelet van het ziekenhuis klaar. Volgens geneesheer-directeur F. Pieters was de bedden capaciteit te krap voor de beoogde 4 à 5 specialisten. Toch maakte het regentencollege in 1963 de cruciale fout, om voor een capaciteit “slechts” 150 bedden, niet 5 maar 13 specialisten aan te stellen.

Het ziekenhuis in bedrijf

Aanvankelijk was ook de bereikbaarheid van het ziekenhuis voor mensen uit de omliggende plaatsen een groot probleem. De dienstregeling van het openbaar vervoer voorzag niet in halteplaatsen nabij het ziekenhuis. Het duurde geruime tijd voordat de routes van de streekbussen aangepast werden. Op 4 november 1963 werden de eerste patiënten in de poliklinieken behandeld. Op 18 november konden de eerste drie patiënten opgenomen worden op de eerste verdieping. Zij werden verzorgd door een zestal enthousiaste zusters. De officiële opening van het ziekenhuis was 10 juni 1964 en werd verricht door gouverneur De Rooy en bisschop Lemmens. Leerling-verpleegsters werden gehuisvest in de appartementen boven de supermarkt (Jan Linders) aan de Jos Klijnenlaan. De eerste jaren van het ziekenhuis waren zeer succesvol. Het nieuwe St.-Barbara Ziekenhuis voldeed aan een behoefte en had een goede naam bij de bevolking in de regio. Men koos voor dit ziekenhuis, omdat het kleinschalig was, waar iedereen iedereen kende en er een intieme en opgewekte sfeer heerste.

Uitbreidingsplannen

Toch waren er intern grote problemen in het jonge ziekenhuis. Specialisten zaten elkaar in de weg, door het te groot aantal specialismen voor een “klein” ziekenhuis. De wachtlijsten die door een bezettingsgraad van 90% ontstonden, waren aanleiding om aan te dringen op uitbreiding van de beddenscapaciteit. Daarnaast was er behoefte aan een nieuwe verpleegstersflat op het ziekenhuisterrein. Eigenlijk zat het ziekenhuis sinds de opening al in een te nauw jasje. Reeds in

1964 werd al gedacht aan een noodzakelijke uitbreiding.

De nog op te richten “Stichting Tehuis voor Psychisch Gestoorde Bejaarden in de Westelijke Mijnstreek” mocht met steun van de provincie een psychogeriatrische kliniek bouwen in Spaubeek, op een perceel dat grensde aan de terreinen van het St.-Barbara Ziekenhuis. Het eerste paviljoen van de kliniek **St.-Jansgeleen** werd in januari 1969 in gebruik genomen. Na de invoering van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) per 1 januari 1968 ontstond er een steeds grotere vraag naar beddenscapaciteit voor de verpleging van somatische zieken. Het was dus niet vreemd dat de provincie bij de stichting aanklopte met de vraag een verpleeghuis voor somatische zieken aan het St.- Barbara Ziekenhuis vast te bouwen (**St.-Odilia**).

Het Medisch Centrum Geleen

In 1973 was het Medisch Centrum Geleen uitgegroeid tot een modern medisch complex.

- het St.-Barbara Ziekenhuis, met 298 bedden,
- de kliniek St.-Odilia, een verpleegtehuis voor somatische zieken met 148 bedden,
- de kliniek St.-Jansgeleen, een psychogeriatrische instelling met 209 bedden,
- een verpleegsterflat voor 200 personeelsleden.

In 1973 waren in dit medisch centrum 800 vrouwen en mannen werkzaam.

Door de aangekondigde sluiting van staatsmijn Maurits was er geen reden voor een groter aantal ziekenhuisbedden. Voor de reeds gerealiseerde 148 extra ziekenbedden werd daarom in 1972 geen toestemming gegeven door de staatssecretaris. Op advies van de provincie was hij echter bereid alsnog

goedkeuring te geven aan de uitbreiding als voldaan zou worden aan een aantal voorwaarden:

- een beddenscapaciteit tot maximaal 286 bedden en 12 wiegen voor gezonde zuigelingen;
- op korte termijn zoeken naar manieren van samenwerking tussen bestuur en directie van het ziekenhuis in Sittard, hetgeen uiteindelijk een samenvoeging van beide besturen en vervolgens tot een fusie van beide ziekenhuizen moest leiden;
- alles in het werk stellen om tot een integratie van de medische staven van beide ziekenhuizen te komen;
- het aantrekken van nieuwe specialismen in de toekomst uitsluitend laten plaatsvinden na overleg en met instemming van het bestuur van het ziekenhuis "De Goddelijke Voorzienigheid" te Sittard.

In 1976 werd besloten dat binnen 5 jaar beide stichtingsbesturen en directies in elkaar zouden moeten opgaan.

Samenwerkende ziekenhuizen en verpleeghuizen Westelijke Mijnstreek

Op 1 januari 1981 was de samenvoeging van beide ziekenhuizen en verschillende verpleeghuizen een feit. Het duurde tot 1986 eer de minister de ziekenhuiscombinatie erkende. Bijna 15 jaar na de eerste brief van de staatssecretaris werd de samenvoeging van de beide ziekenhuizen formeel erkend en kon er gesproken worden van één ziekenhuis op twee locaties.

Het Maaslandziekenhuis

De nieuwe naam werd "Maaslandziekenhuis". Vanaf 1979 waren de eerste tekenen van een terugloop in de bezetting zichtbaar. Omdat het ziekenhuis in Geleen steeds meer een kortverblijf-karakter kreeg, besloot het bestuur in oktober 1990 de minister mede te delen dat men niet langer wilde vasthouden aan één ziekenhuis, met vestigingen op locatie Geleen én op locatie Sittard. Vanaf dat moment ging het snel bergafwaarts met de locatie Geleen.

In mei 1993 werd besloten de Eerste Hulppost Geleen gedurende de avonduren en 's nachts te sluiten, gevolgd door de definitieve sluiting per 1 augustus 1995. Al deze gebeurtenissen waren rampzalig voor de ziekenhuislocatie in Geleen. In april 1999 waren nog maar 84 bedden bezet, dagelijks 6 patiënten in de dagverpleging en consulteerden er nog maar vijftig patiënten voor de eerste keer een specialist in een van de nog aanwezige poliklinieken.

In de nieuwjaarsrede van januari 1999 wordt het opheffingsbesluit aan alle belanghebbenden medegedeeld. In februari 1999 gaf de minister de toestemming voor de sloop. Met ingang van 1 juli 1999 werden alle ziekenhuisactiviteiten die nog in Geleen plaatsvonden naar het Maaslandziekenhuis in Sittard verplaatst.

Het oude hoofgebouw van het voormalige St.-Barbara Ziekenhuis werd medio juni 2000 gesloopt.

Orbis St.-Odilia en Orbis St.-Jansgeleen

Na de afbraak van het Maaslandziekenhuis, locatie Geleen, bleef het zogenaamde B-gebouw van het ziekenhuis behouden. In deze vleugel werd een afdeling van verpleeghuis St.-Odilia ondergebracht.

Op 24 augustus 1999 ging de eerste spade in de grond voor het nieuwe St.-Jansgeleen. Deze nieuwbouw werd in 2001 in gebruik genomen. Ook werd in deze periode vorm gegeven aan drie psychogeriatrische verpleeghuislocaties buiten de muren van St.-Jansgeleen met de namen **Athos, Porthos en Aramis** die een combinatie vormden met seniorenwoningen, met als achterliggende gedachte de verpleeghuiscliënt de mogelijkheid te bieden zo veel mogelijk in zijn of haar eigen woonomgeving te blijven. De unit palliatief-terminale zorg, die tot dan was ondergebracht op één van de afdelingen van St.-Odilia, werd verplaatst naar een uitbouw van St.-Odilia aan de Spaubeeklaan, nu totaal gerenoveerd en volledig toegespitst op de speciale behoeften van terminale patiënten en hun familie. Dit nieuwe **hospice Daniken** kon in januari 2006 in gebruik genomen worden.

Op het voormalige St.-Jansgeleenterrein wordt door Zuyderland binnenkort gestart met bouwactiviteiten. Er zullen kleinschalige woonvormen voor dementerende ouderen en een aantal zorgwoningen worden gerealiseerd. Op korte termijn wordt het oude verpleeghuis St.-Odilia en het ketelhuis gesloopt, waarna er, buiten het onlangs onthulde monument "**De Levensboom**" niets meer aan het voormalige Medisch Centrum Geleen herinnert.

Meer weten:

- www.geeleenzuid.nl => boek 50 jaar Geleen-Zuid, hoofdstuk 8: Medisch Centrum Geleen

Foto's uit de beeldbank van Heemkundevereniging Geleen.